

prof. nadzw. dr hab. inż. JANUSZ MORBITZER
Wyższa Szkoła Biznesu w Dąbrowie Górniczej
Komisja Nauk Pedagogicznych PAN/Kraków
Rada ds. Informatyzacji Edukacji (MEN)
jmorbitzer@wsb.edu.pl

Współcześnie
sternicy świadomości
– między mądrością a idiokracją

XIV Konferencja Administratorów
Szkolnych Sieci Komputerowych
Nowy Tomyśl, 6-8 kwietnia 2018

PLAN

WYSTĄPIENIA:

- Uwagi wstępne
- Głupota – stary problem
- O przyczynach internetowej głupoty
- W epoce postprawdy
- Jak zapobiegać internetowej głupocie?
- Refleksje końcowe

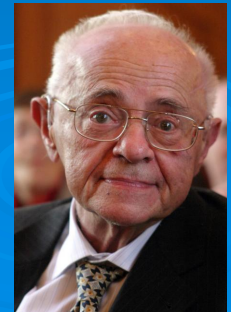
CELE WYKŁADU:

- opis zjawiska obniżenia poziomu intelektualnego jednostek i całego społeczeństwa w epoce Internetu
- ukazanie wielorakich przyczyn epidemii głupoty (idiokracji)
- przedstawienie sposobów zapobiegania niekorzystnemu zjawisku

MOTTO:

**Nie wiedziałem, że
na świecie jest tylu
idiotów, dopóki nie zaj-
rzałem do Internetu.**

STANISŁAW LEM (1921–2006),
czołowy polski pisarz science
fiction, filozof, futurolog, krytyk

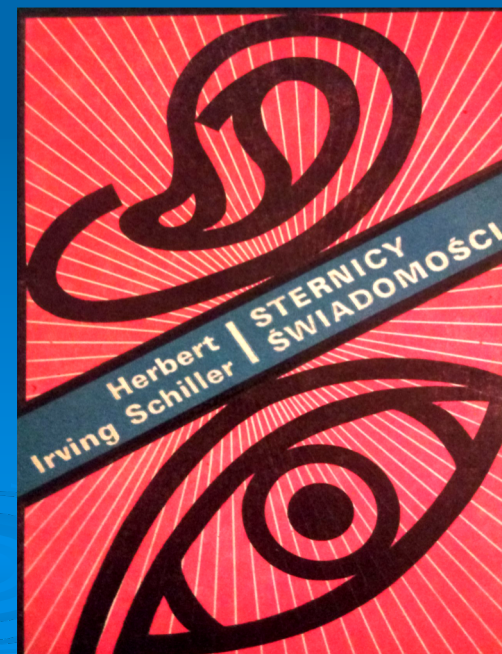

Część 1.

Uwagi wstępne

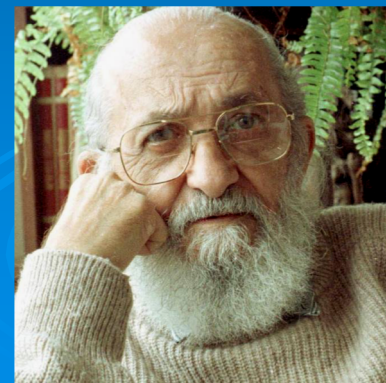
**Sternicy amerykańskich środków
masowego przekazu produkują,
przetwarzają i nadają kształt wyobra-
żeniom i informacjom, które tworzą
i utrwalają nasze przekonania i postawy
(a w efekcie również
i zachowanie) oraz kierują
obiegami tych informacji.**

H. I. Schiller: Sternicy świadomości.
Ośrodek Badań Prasoznawczych RSW
„Prasa-Książka-Ruch”, Kraków 1976, s. 13

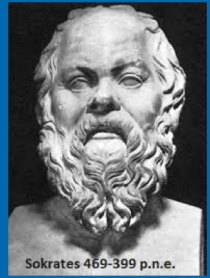

**Manipulacja umysłami ludzkimi
jest „narzędziem podboju”,
jednym ze sposobów, dzięki którym
„elity dominujące starają się pod-
porządkować masy swoim celom”.**

P. Freire: Pedagogy of the Opressed.
Herder and Herder, New York 1971, s. 144
[podaję za:] H. I. Schiller: Sternicy..., s. 13

**Wiem, że nic nie wiem
(łac. scio me nihil scire).**

Nie wiem, że nie(wiele) wiem.

**Jestem pewien, że mając dostęp do
sieci, wiem wszystko lub w każdej
chwili mogę wszystko wiedzieć.**

**Ten, kto nie wie i nie wie, że
nie wie, jest głupcem. Unikaj go.
Ten, kto wie i wie, że wie, jest
mędrcelem. Naśladuj go (J. Tuwim).**

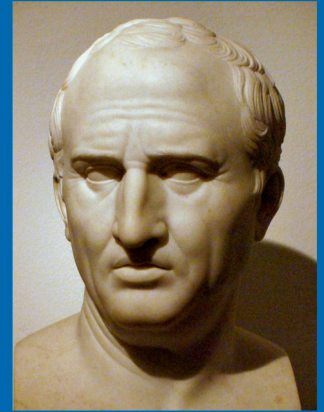
Część 2.

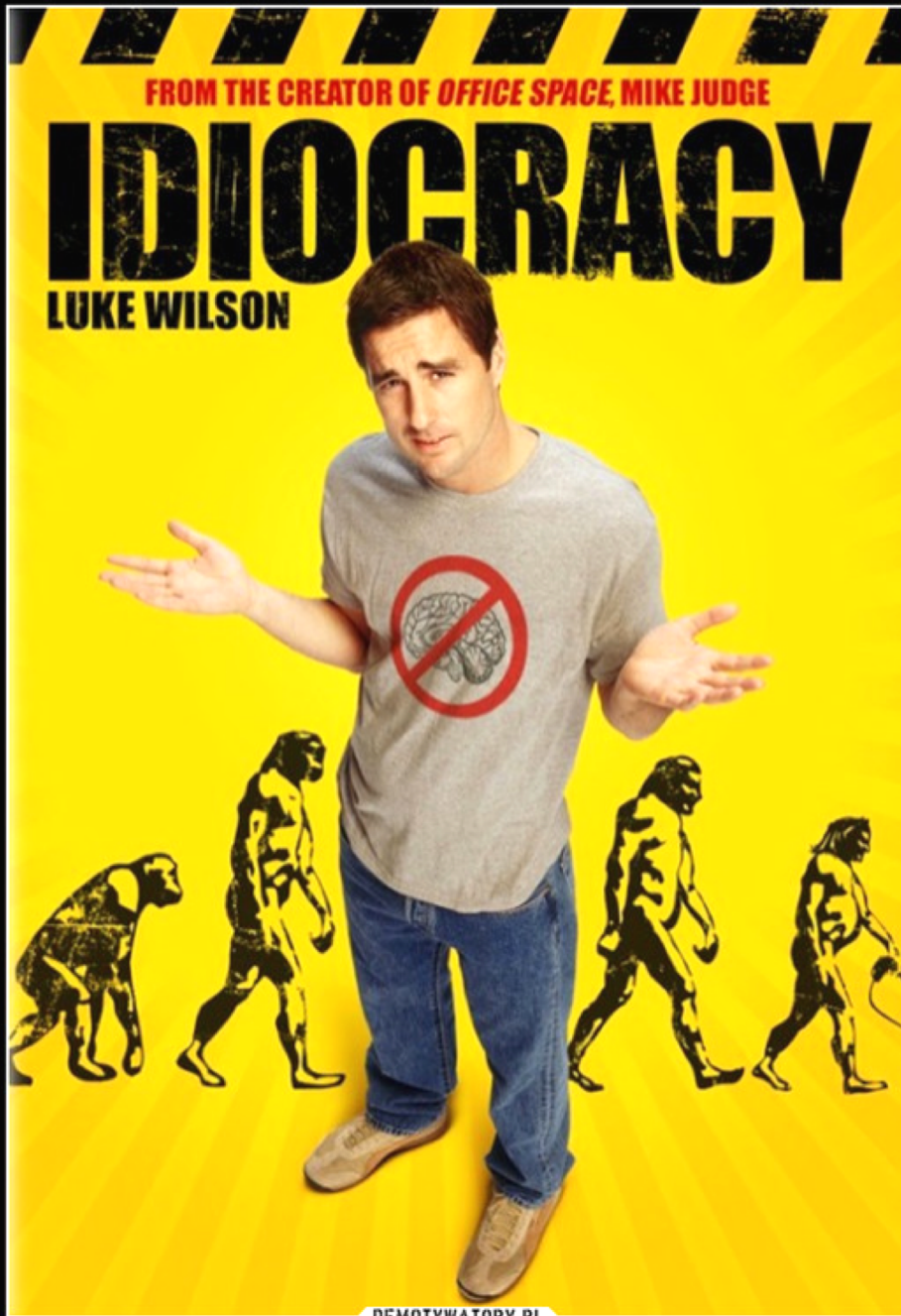
Głupota

– stary problem

CZYM JEST GŁUPOTA?

- ❑ brak wiedzy lub bezmyślność („SJP”)
- ❑ „Właściwością człowieka jest błędzić, głupiego – w błędzie trwać” (Marek Cynceron, rzym. filozof, 106–43 p.n.e.)
- ❑ to nie brak wiedzy, ale **UPÓR** w swojej niewiedzy, brak chęci zrozumienia, upór w przecenianiu swojej wiedzy i inteligencji, niechęć bądź niezdolność do racjonalnego myślenia
- ❑ niedostatek rozumu przejawiający się brakiem bystrości, nieumiejętnością rozpoznawania związków przyczynowo-skutkowych, przewidywania i kojarzenia, **BRAK SAMOKRYTYCYZMU**

IDIOKRACJA

Przyjdzie czas, że ta komedia zostanie uznana za znak czasów i wypełniające się proroctwo. Kiedy tak się stanie, wtedy będzie za późno... Najgorsze jest to, że proces już się rozpoczął.

2006 ← → 2505

BIBLIOTEKA NARODOWA

Nr 81

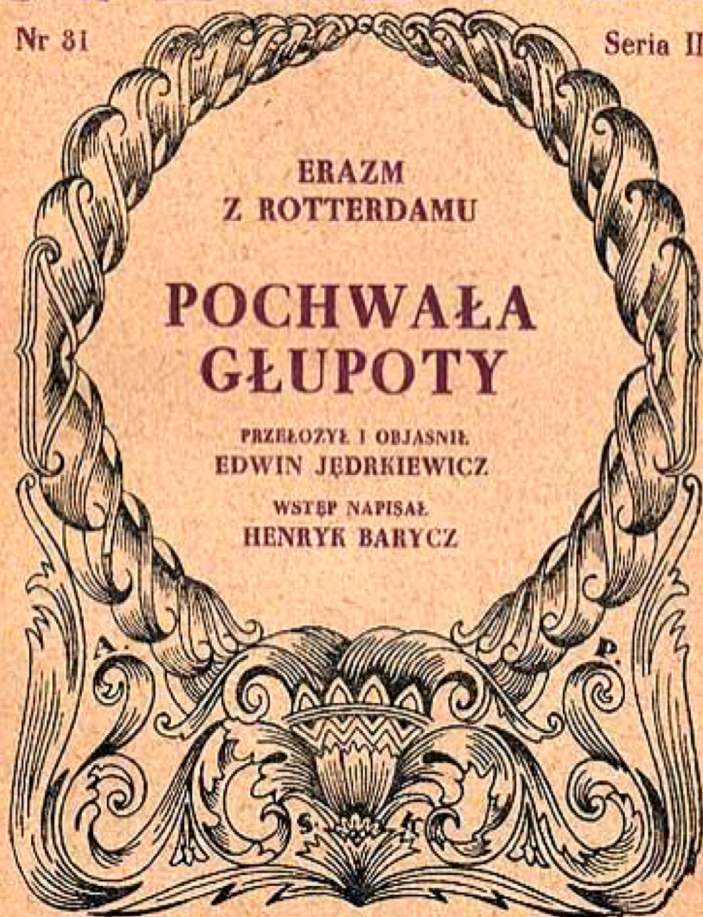
Seria II

ERAZM
Z ROTTERDAMU

POCHWAŁA GŁUPOTY

PRZEŁOŻYŁ I OBJASNIŁ
EDWIN JĘDRKIEWICZ

WSTĘP NAPISAŁ
HENRYK BARYCZ

OSSOLINEUM

Arcydziela
Wielkich Myślicieli

Erasmus z Rotterdamu POCHWAŁA GŁUPOTY

 Altaya

Aleksander Bocheński

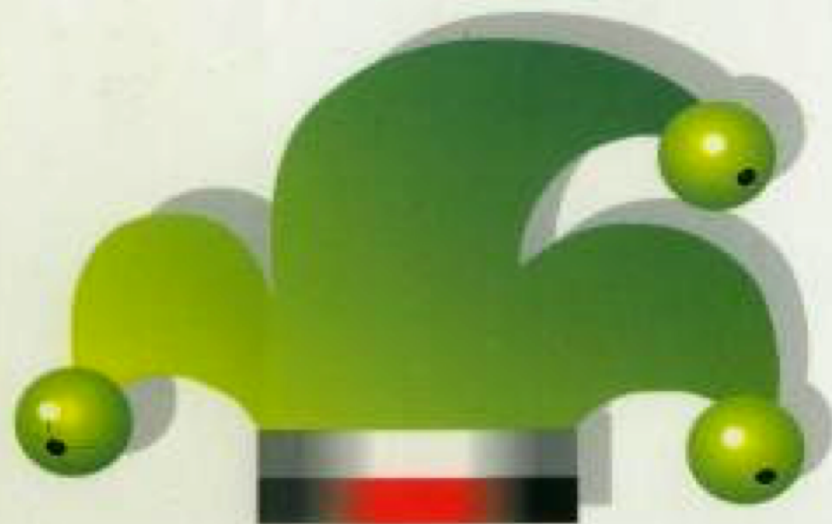
**PODRĘCZNIK MĄDROŚCI
TEGO ŚWIATA**

PHILED

Aleksander Bocheński

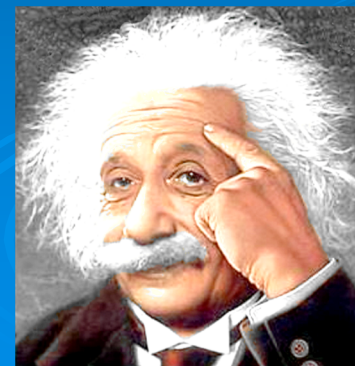
**Dzieje głupoty
w Polsce**

**Tylko dwie rzeczy
są nieskończone:
wszechświat oraz
ludzka głupota, choć
nie jestem pewien
co do tej pierwszej.**

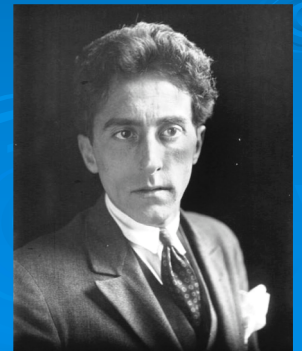
ALBERT EINSTEIN (1879–1955)

– niemiecki fizyk, jeden z największych
fizyków-teoretyków XX wieku, twórca
ogólnej i szczególnej teorii względności

**Dramatem naszej
epoki jest to, że
głupota zabrała
się do myślenia.**

**JEAN COCTEAU (1889–1963),
francuski poeta, dramaturg,
reżyser filmowy, scenarzysta,
malarz, choreograf sceniczny**

**W świecie, w którym
żyjemy, jeden głupiec
stwarza wielu głupców,
ale jeden mędrzec
– niewielu mędrców.**

GEORG CH. LICHTENBERG (1742–1799),
niemiecki profesor fizyki (Getynga),
wybitny przedstawiciel Oświecenia,
myśliciel, autor cennych aforyzmów

RUPERT MURDOCH GOES TO WAR BY MARK BOWDEN

THE IDEAS ISSUE

Atlantic

JULY/AUGUST 2008

WWW.THEATLANTIC.COM

IS
Google
MAKING
US
Stoopid?

WHAT THE INTERNET IS DOING TO OUR BRAINS

PŁYTKI UMYSŁ

JAK Nicholas Carr

INTERNET

WPŁYWA NA

NASZ MÓZG

NOMINACJA DO NAGRODY PULITZERA 2011
NOMINACJA DO NAGRODY LITERACKIEJ PEN Center USA 2011

Wszechobecność elektronicznego oka zdaje się wygrywać ze zdolnością myślenia i powodować poważne zmiany umysłowe, także u cywilizowanych osób.

**U. Eco: Pape Satan aleppe.
Kroniki płynnego społeczeństwa. Dom Wydawniczy
REBIS, Poznań 2017, s. 131**

Paradoks współczesności:

- ❑ powszechny, łatwy dostęp do bogatych źródeł informacji (m.in. Internet)
- ❑ niezwykle szybki rozwój technologiczny
- ❑ wiele możliwości kształcenia i samokształcenia (książki, portale internetowe)
- ❑ irracjonalizm, brak krytycznego myślenia, kwestionowanie autorytetów naukowych (np. szczepionki, płaska Ziemia)

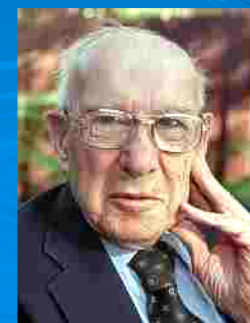
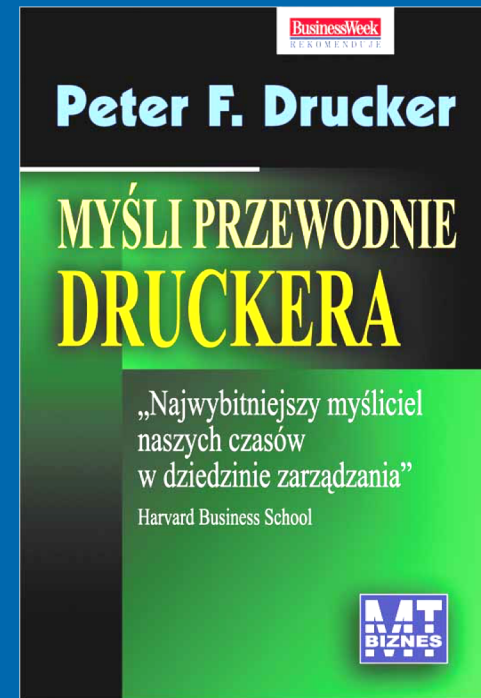
Rozwojowi technologii nie towarzyszy rozwój intelektualny i moralny człowieka.

Część 3.

O przyczynach
internetowej głupoty

**Mądrość i wiedza
nie zamieszkują w książ-
kach (...) czy w Internecie.
TAM SĄ JEDYNI INFORMACJE.
Mądrość i wiedza są zawsze
ucieleśnione w człowieku,
są zdobywane przez uczącą się
osobę i przez nią wykorzystywane.**

**P. F. Drucker: Społeczeństwo poka-
pitalistyczne. Wydaw. Naukowe
PWN, Warszawa 1999, s. 171**

Gdzie się podzielała nasza mądrość,
którą zastąpiła wiedza?
Gdzie się podzielała nasza wiedza,
którą zastąpiła informacja?

Thomas Stearns Eliot (1888–1965),
brytyjski poeta, filozof, eseista,
laureat nagrody Nobla (1948)

INFORMACJA < WIEDZA < MĄDROŚĆ

MĄDROŚĆ:

- ❑ zdolność do podejmowania trafnych decyzji, przynoszących w dłuższej perspektywie pozytywne rezultaty
- ❑ umiejętność praktycznego wykorzystywania posiadanej wiedzy i doświadczenia
- ❑ umiejętność trafnego posługiwania się rozumem dla dobra własnego i ogólnego
- ❑ suma wiedzy i dobra (najwyższa doskonałość duszy ludzkiej – Seneka Młodszy)

Mądrość jest obecnie dobrem deficytowym; normą stała się głupota.

**Dzieci należy
nauczać JAK
myśleć, a nie
CO myśleć.**

**MARGARET MEAD
(1901-1978), am.
antropolog
kulturowa**

Nie da się wygooglować rozumowania

Wygooglowanie informacji
nic nie znaczy, jeśli uczeń
nie potrafi jej zinterpretować.

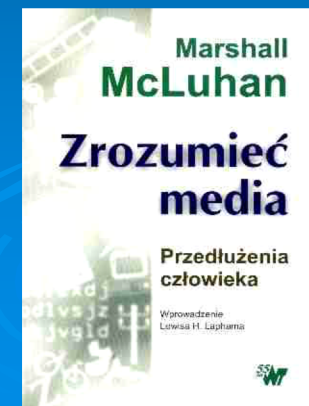

Prof. Wojciech Cellary

Nie da się też wygooglować rozumowania, które jest niezbędne do podejmowania decyzji, czyli zdolności do kojarzenia faktów, dedukcji, indukcji, a w bardziej zaawansowanej formie wyprowadzania wzorów matematycznych lub tworzenia algorytmów informatycznych. Można często wygooglować wynik czyjegoś rozumowania, ale przewagę konkurencyjną tworzy tylko to, czego wygoogłać nie można, czyli to, co dana osoba (aktualny lub były uczeń) samodzielnie skojarzy, wydedukuje, wyindukuje, wywiedzie i/lub zalgorytmizuje.

**Kształtujemy nasze
narzędzia, a potem
one kształtują nas.**

**MARSHALL McLUHAN (1911–1980),
kanadyjski badacz mediów, autor
wielu pojęć, m.in. globalna wioska**

Metafora kuny w kurniku (1/2):

- specyficzny, ukształtowany ewolucyjnie mechanizm zdobywania pożywienia (zawodny w warunkach jego nadmiaru)
- człowiek stworzył kulturę materialną, która nie odpowiada naszym biologicznym potrzebom i możliwościom (kultura nadmiaru – farmy drobiu, Internet)

Metafora „kuny w kurniku” obrazuje zderzenie naturalnych mechanizmów z presją współczesnego konsumpcyjnego społeczeństwa sieciowego.

Metafora kuny w kurniku (2/2):

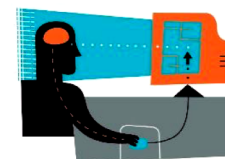
- ❑ człowiek w warunkach nadmiaru informacji koncentruje się na bezsensownym dalszym jej poszukiwaniu, zaniedbując praktyczne wykorzystanie (wyszukiwanie zabiera więcej czasu niż konsumpcja)
- ❑ znajdujemy się w sytuacji kuny w kurniku (często nie uświadamiając sobie tego faktu)

Efektywne funkcjonowanie w świecie nadmiaru informacji i towarów wymaga kształtowania nowych kompetencji.

**Pod wpływem Internetu
u wielu przedstawicieli
młodego pokolenia powstały
tzw. hipertekstowe umysły
(brak głębszej refleksji).**

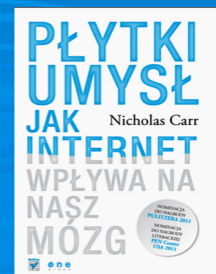
**Nowoczesne technologie stwo-
rzyły przepaść między pokoleniem
młodych ludzi a ich rodzicami
(luka mózgową – ang. BRAIN GAP).**

iMózg
Clay Shirky | Gopu Kiran
Jak przetrwać technologiczną przemianę
współczesnej sąsiedzkości

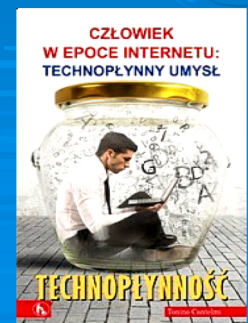
**Gdy podłączamy się do sieci,
wchodzimy w środowisko,
które sprzyja pobieżnemu
czytaniu, chaotycznemu myś-
leniu i powierzchownej nauce.**

N. Carr: Płytki umysł. Jak Internet
wpływa na nasz mózg. Wydaw.
HELION, Gliwice 2013, s. 145

**Rozpoczęła się era
dominacji PERCEPCJI
(postrzeganie – obraz,
dotyk – taktylność
albo haptyczność)
nad WYOBRAŹNIĄ.**

T. Cantelmi: Technopłynność. Człowiek
w epoce Internetu. Technopłynny umysł.
Wydaw. Bratni Zew, Kraków 2015, s. 72

**Demokracja to ustrój polityczny,
nie zaś rzeczywisty stan równości,
co oznacza, że cieszymy się rów-
nymi prawami wobec władzy i siebie
nawzajem. Równe prawa nie ozna-
czają posiadania jednakowych
talentów, umiejętności czy wiedzy.**

**Demokracja nie oznacza, że „opinia
każdego na dany temat jest tak
samo dobra, jak kogokolwiek innego”.**

T. Nichols: Agonia wiedzy.
Koniec ekspertów. Śmierć
elit, „Nowe Media” 2017, nr 7

Agonia wiedzy, upadek ekspertów:

- ❑ Google, Wikipedia sprzyjają zacieraniu różnic między laikami a ekspertami oraz między uczniami a nauczycielami
- ❑ wiedza traci swoje znaczenie i autorytet jako wyznacznik kształtowania myśli
- ❑ każdy ma prawo do własnego zdania – odrzucenie nauki i racjonalizmu
- ❑ upadek znaczenia ekspertów (współcześnie każdy czuje się ekspertem)
- ❑ eksperci, by nie urazić swoich rozmówców obniżają poziom wypowiedzi

IMPERIALIZM KULTUROWY INTERNETU:

- nowa odsłona imperializmu kulturowego
- przemoc symboliczna (Pierre Bourdieu) – narzucenie określonego sposobu postrzegania i wartościowania rzeczywistości (dążenie do obniżenia poziomu intelektualnego)

Dawniej podbijane były terytoria, współcześnie mamy do czynienia z kolonizacją umysłów i dusz (system wartości).

Firmy o największej wartości na świecie mające największy wpływ na współczesnego człowieka (2017):

- Google (informacja – 109,4 mld USD)
- Apple (markowy sprzęt – 107 mld USD)
- Amazon (wszystko – 106,5 mld USD)
- AT&T (usługi telekom. – 87 mld USD)
- Microsoft (software – 76,3 mld USD)
- Facebook (9. m., kontakty – 62 mld USD)

W pierwszej „10” firm o największej wartości dominują firmy z sektora nowych technologii. To współcześnie kulturowi imperialiści.

Efekt Krugera-Dunninga (1/2):

osoby niekompetentne w jakiejś dziedzinie mają tendencję do przeceniania swoich umiejętności w tej dziedzinie, podczas gdy osoby wysoko wykwalifikowane zaniżają ocenę swoich umiejętności.

Efekt Krugera-Dunninga to błąd poznawczy, prowadzący do złudzenia ponadprzeciętności i przeceniania swoich kompetencji.

Efekt Krugera-Dunninga

Efekt Krugera-Dunninga (2/2):

Niektórzy ludzie są zbyt głupi,
by tę swoją głupotę dostrzec,
nie potrafią też właściwie
ocenić i docenić prawdziwego
poziomu zdolności u innych.

NIE WIEM, ŻE NIC NIE WIEM.

Im bardziej jesteś idiotą,
tym bardziej wierzysz w to,
że nim nie jesteś (T. Nichols).

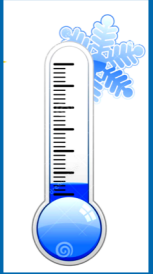

**Współczesny człowiek żyje
i funkcjonuje w kulturze
audiowizualnej (kultura
obrazu), w której ikonosfera
– sfera obrazu – zdominowała
logosferę – sferę słowa.**

**Tekst (książka) oddziałuje
na INTELEKT, media ekranowe
(obraz) oddziałują na EMOCJE.**

Media (wg M. McLuhana):

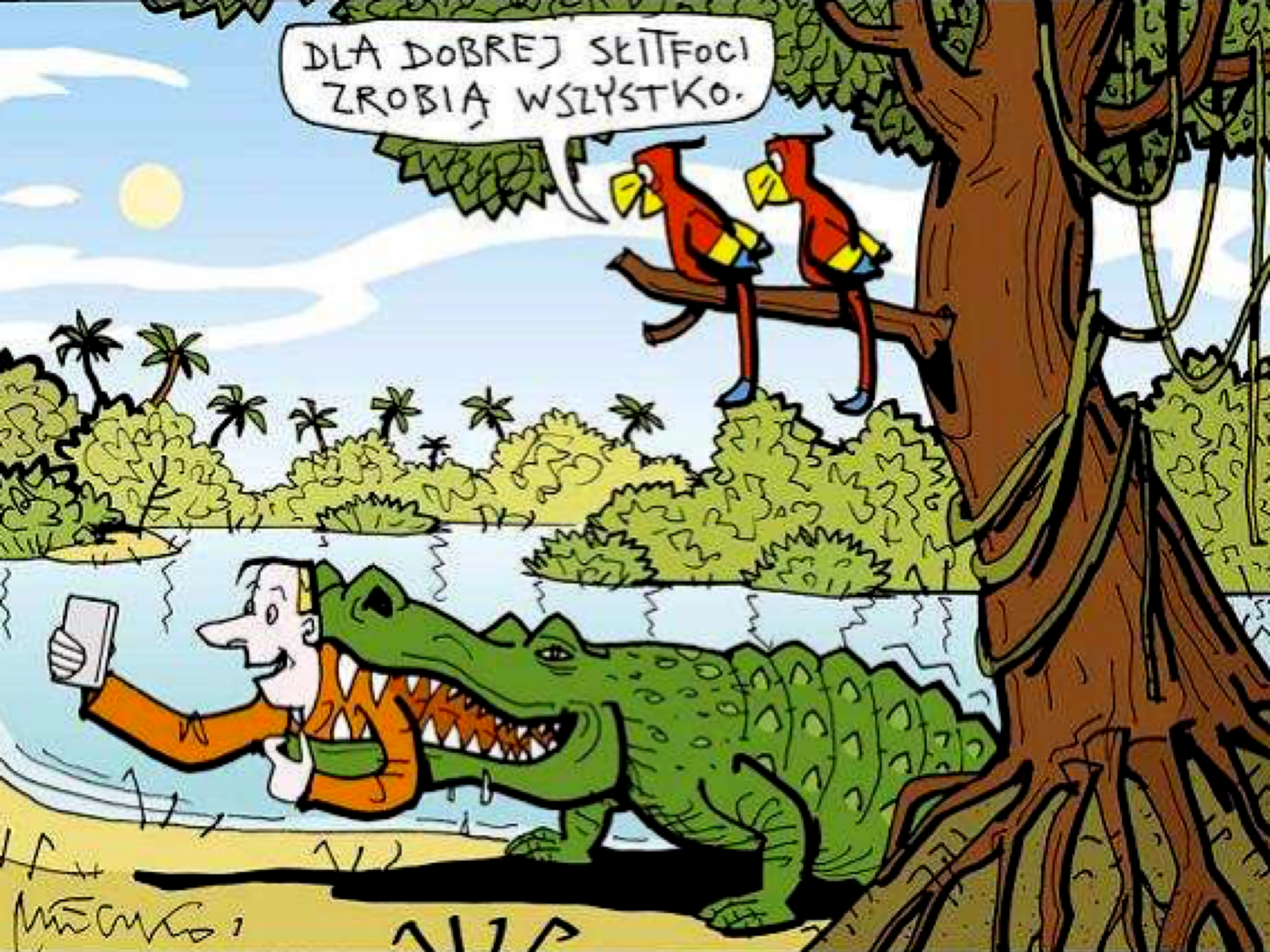
- **ZIMNE** (komunikat niepełny, wymagają zaangażowania intelektualnego i uzupełnienia komunikatu przez odbiorcę, silnie oddziałują na wyobraźnię)
- **GORĄCE** (komunikat pełny, są łatwe w odbiorze, b. silnie angażują zmysły)

Obserwujemy dziś gwałtowny rozwój mediów gorących – HOMO SAPIENS zamienia się w HOMO AFFECTUS (człowiek emocjonalny).

DLA DOBREJ SKITFOCI
ZROBIĄ WSZYSTKO.

SMOMBIE – połączenie słów „smartfon” i „zombie”

**Edukacja wymaga
SCHŁODZENIA środowiska
medialnego – przesunięcia
w stronę logosfery i sztuki,
zmiany form aktywności
– z medialnych na związane
z rozwojem fizycznym.**

**Mniej oglądania, więcej
czytania i biegania!
Ruch zamiast klikania!**

38% Polaków czyta książki

Data publikacji: 15/3/2018

Co najmniej jedną książkę w ciągu roku przeczytało 38% Polaków – dowiadujemy się z najnowszych badań Biblioteki Narodowej, które opublikowano w czwartek 15 marca 2018 roku.

Człowiek wobec czytania:

- ❑ czytanie wymaga wysiłku i uwagi (zauważenie wzoru liter, rozkodowanie liter, połączenie w wyraz, rozpoznanie wyrazu, przypisanie mu znaczenia)
- ❑ u człowieka pierwotnego istotne było nieustanne skanowanie otoczenia w poszukiwaniu niebezpieczeństw
- ❑ **człowiek nie jest ewolucyjnie przystosowany do czytania**
- ❑ głębokie myślenie (rozumienie) jest umiejętnością wytworzoną wtórnie

Część 4.

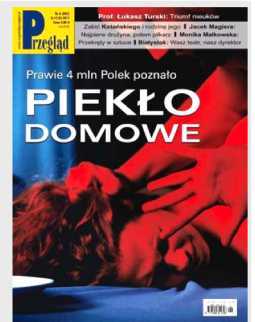
W epoce
postprawdy

Przyczyny obecnego światowego kryzysu w edukacji (Prof. Łukasz Turski, CFT PAN, „Triumf nieuctwa”, 18.02.2017):

- ❑ rezygnacja z prawdy, dopuszczenie wielu prawd, „postprawda”, „narracja” itp.
- ❑ brak umiejętności odróżniania prawdy od nieprawdy i głupoty (edukacja – FILTR)
- ❑ wychowywanie w przekonaniu o braku reguł

Zdolność oddzielania prawdy od chłamu jest ważniejsza niż znajomość logarytmów czy historii wojen i powstań.

POSTPRAWDA (1/2):

- ❑ słowo roku 2016 wg Kolegium Redakcyjnego „Słownika Oksfordzkiego”
- ❑ termin opisujący sytuację, w której obiektywne fakty mają mniejsze znaczenie w kształtowaniu opinii publicznej, niż odwołania do emocji i osobistych przekonań (fake news)
- ❑ realizacja postmodernistycznej zasady: **każdy ma prawo do własnej prawdy**
- ❑ media ważnym filarem postprawdy
- ❑ 44 proc. Amerykanów czerpie wiedzę o bieżących wydarzeniach z Facebooka (wg PRC)

THE PEW RESEARCH CENTER
FOR THE PEOPLE AND THE PRESS

POSTPRAWDA (2/2):

- zjawisko tzw. **bańki filtrującej** – serwisy internetowe dobierają materiały najlepiej dopasowane do preferencji (potrzeb) internauty – **negatywne konsekwencje personalizacji treści**
- ludzie korzystają z mediów społecznościowych nie po to, by się **jednoczyć** czy **poszerzać** swoje horyzonty, lecz **przeciwnie** – aby utworzyć sobie pewną strefę komfortu, w której jedyne, co słyszą, to **echo własnego głosu** (Z. Bauman)
- **pojęcie to pojawia się głównie w kontekście polityki** (referendum w sprawie Brexitu, wygrana D. Trumpa w USA, rosyjska propaganda w sprawie Ukrainy)

WSPÓŁCZESNY ANALFABETYZM:

- ❑ współczesny analfabetyzm to niezdolność do krytycznego osądu informacji z Google'a i selekcji informacji rzeczywiście przydatnych
- ❑ czerpanie informacji ze ściany na Facebooku (postrzeganie świata przez pryzmat wpisów znajomych na Facebooku czy Instagramie)
- ❑ analfabetyzm kulturowo-społeczny niszczy możliwość porozumienia z innymi ludźmi

Cywilizacja, czyli maszyna do przytulania krów. Rozmowa z Prof. T. Szlendakiem (UMK), „Dziennik Polski”, 5 stycznia 2018

Jak uniknąć bańki informacyjnej?

- czytać i szukać opinii odmiennych od naszych
- szukać uzasadnienia, dlaczego ktoś wierzy w to, co dla nas wydawać by się mogło absurdalne
- próbować wchodzić w role innych i analizować, dlaczego myślą inaczej
- czasami spróbować czegoś nowego i zawsze szukać urozmaicenia tego, co codzienne i rutynowe

MEDIOTA:

- ❑ pojęcie wprowadzone (1973) przez dziennikarza i pisarza Mariusza M. Czarnieckiego (1934–2015)
- ❑ bezkrytyczny, bezwolny odbiorca mediów – czytelnik, widz, radiostuchacz, internauta
- ❑ funkcjonalny analfabeta, który samodzielnie nie myśli, nie ocenia faktów, zjawisk i ludzi
- ❑ poddaje się medialnemu zaćmieniu i plastelinowemu masowaniu – formowaniu mózgu i duszy
- ❑ cechuje go konsumpcjonizm – „religia zakupów”

MEDIOTA – idiOTA MEDI
idiotes – gr. ignorant, niespecjalista;
JEST TYM, KIM CZYNIAĄ GO MEDIA

Mariusz M. Czarniecki

W NIEWOLU MEDIOW

ANIMACJE ILLUSTRACJE MARCIN DUBOWSKI

*Co to jest
podstęp z nich?*

Mariusz M. Czarniecki

MEDIOCI

EUROPOL 2003 r.

**MEDIOTYZM jest intelektualnym
zubożeniem i duchowym kalec-
twem współczesnych społeczeństw.**

FANATYZM

– jedna z najgorszych postaci
ludzkiej głupoty; powoduje
on nie tylko wiele nieszczęść
u innych, ale zwykle unieszczęś-
liwia także samego fanatyka

o. J. Bocheński: Podręcznik
mądrości tego świata. Wydaw.
PHILLED, Kraków 1994, s. 52

Alina Naruszewicz-Duchlińska

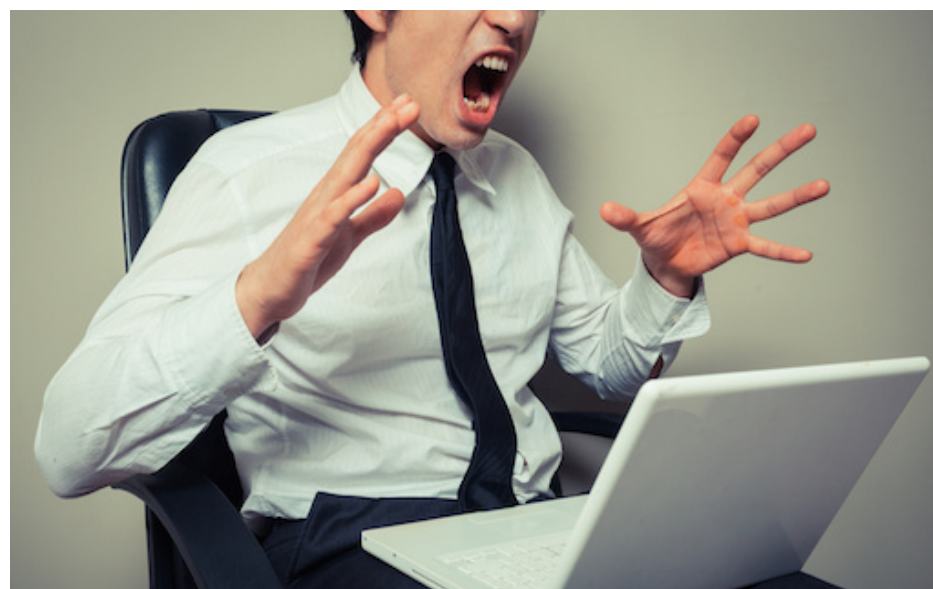
NIENAWIŚĆ

W CZASACH INTERNETU

NOVAE RES

I ❤️
Hate

A. Naruszewicz-Duchlińska: Nienawiść w czasach Internetu. Novae Res Wydawnictwo Innowacyjne, Gdynia 2015

Kontrowersyjny youtuber Grzegorz „Gural” G. został zatrzymany przez policję

Udostępnij 583 Tweetnij G+

Poznańscy policjanci zatrzymali kontrowersyjnego youtubera „Gurala”. Gural, czyli tak naprawdę Grzegorz G., dwudziestolatek z Pszczewa, zasłynął m.in. tym, że namawiał małoletnie dziewczęta do rozbierania się przed kamerą czy zaszczuwał inne osoby w sieci. W piątek Gural ma usłyszeć zarzuty.

Joachim Snoch 30 marca 2018 12:57

Skomentuj (18)

Ekspert do spraw przemocy w sieci dr hab. Jacek Pyżalski z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza uważa, że przykład Gurala udowadnia, że w sieci nie jest się bezkarnym.

Gural to tzw. patostreamer. Według profesora Pyżalskiego zjawisko polega na wrzucaniu do sieci materiałów przez osoby niedostosowane społecznie. Transmitują w internecie libacje alkoholowe, przemoc czy seks.

**Współczesna idiokracja
– gdy nowoczesne technologie trafiają w ręce kulturowych troglodytów...**

Przyczyny epidemii głupoty:

- ❑ utożsamianie informacji z wiedzą
- ❑ hipertekstowe umysły (płytkość myślenia)
- ❑ niewłaściwa interpretacja demokracji
- ❑ niechęć do nauki (55% Polaków), brak czasu (31%)
- ❑ wielość prawd (nurt postmodernistyczny)
- ❑ agonía wiedzy, śmierć elit, koniec ekspertów
- ❑ czynniki psychologiczne (efekt Krugera-Dunninga)
- ❑ triumf emocji nad rozumem (media gorące)
- ❑ kryzys czytelnictwa (62% Polaków nie czyta książek!)
- ❑ komercjalizacja (infantylizacja) przekazu
- ❑ mechanizm bańki informacyjnej
- ❑ brak odpowiedzialności, lekceważenie norm, etyki
- ❑ **brak filtrów merytorycznych i aksjologicznych**

Część 5.

**Jak zapobiegać
epidemii głupoty?**

Ninety percent of everything is crap
– 90 proc. wszystkich treści to bzdury

(New York University, 1951)
– prawo Sturgeona, uznawane
za jeden z siedmiu filarów
krytycznego myślenia

THEODORE STURGEON (1918–1985)

– amerykański pisarz science
fiction, krytyk i wydawca

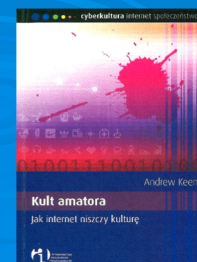

Internet drugiej generacji (Web 2.0) charakteryzuje masowe tworzenie zawartości przez „sieciowe tłumy”.

Internet niszczy (a nawet „zabija” – is KILLING) kulturę, gdyż jest tworzony przez amatorów w najbardziej negatywnym rozumieniu tego słowa – po prostu ignorantów i nieuków.

A. Keen: Kult amatora. Jak internet niszczy kulturę. W AiP, Warszawa 2007, s. 11-12

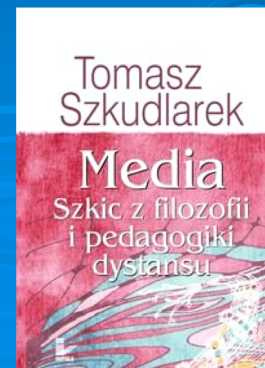
Środki zaradcze – zapobieganie internetowej głupocie:

- ❑ kształtowanie ciekawości poznawczej ucznia
- ❑ dążenie do samodzielnego odkrywania prawdy
- ❑ dbałość o właściwe rozumienie pojęć (demokracja)
- ❑ kształtowanie odpowiedzialności za własny rozwój
- ❑ kształtowanie kultury informacyjnej społeczeństwa
- ❑ kształtowanie postawy „wiecznej podejrzliwości”

Środków zaradczych należy szukać poza obszarem techniki – głównie w dobrej edukacji.

Wobec medialnych przekazów konieczne jest kształtowanie postawy „niezniszczalnej i wiecznej podejrzliwości, że może jest inaczej”.

T. Szkudlarek: Media. Szkic z filozofii i pedagogiki dystansu. Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2009, s. 124

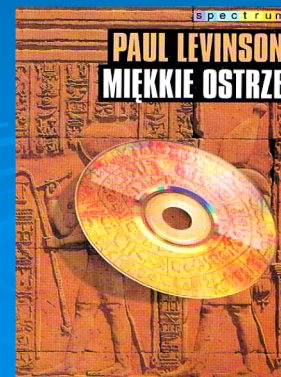
Część 6.

Refleksje końcowe

MIĘKKI DETER- MINIZM MEDIALNY:

**wzajemne oddziaływanie
technologii (mediów), która
coś umożliwia i ludzi, którzy tę
możliwość urzeczywistniają**

**P. Levinson: Miękkie ostrze,
czyli historia i przyszłość rewolucji
informacyjnej. Wydaw. Literackie
„MUZA”, Warszawa 2006, s. 24**

Sieć odzwierciedla efekt św. Mateusza.

**Każdemu bowiem, kto ma,
będzie dodane tak, że
nadmiar mieć będzie.
Temu zaś, kto nie ma,
zabiorą nawet to, co ma.**

Mateusz 25, 29–30

**Z pewnością lepiej byłoby dla
ludzkości, gdybyśmy dosto-
sowali tempo rozwoju techno-
logicznego do naszych zdolności
poznawczych i adaptacyjnych.**

**Prof. ANDRZEJ ZYBERTOWICZ,
socjolog, doradca Prezydenta RP,
„A może wyłączyć Internet”,
„Rzeczpospolita”, 30.03.2017**

Informacyjna dieta, czyli post 2.0:

- rezygnacja z korzystania z sieci w wybranym okresie lub bardziej krytyczne i selektywne używanie narzędzi TI
- cyfrowa asceza, cyfrowa dieta
- więcej czasu dla siebie i rodziny

The Information Diet	
A Case for Conscious Consumption	
Amount Per Serving	257 Minutes
Total Words (2007)	Rate of Daily Recommended Intake
History	% of Book
Anecdotes	16%
Scientific Research	16%
Commentary	27%
Public Data	2%
Advice and Recommendations	28%
Notes and Citations	2%
Outcomes	
Healthier Lifestyle	50%
Increased Core Competencies	15%
Stronger Relationships	16%
Higher Productivity	25%
Risks	
Ineptitude	10%
Procrastination	28%
Exhaustion	66%

© REILLY® Clay A. Johnson

Przeciętny Polak spędza w Internecie 20 godz. tygodniowo, czyli 80 godz. w miesiącu, tj. ok. 1000 godz. (40 dni!) w roku.

EDYTORIAL

APOLOGIA CISZY

KS. ADAM BONIECKI - | 19.03.2018 | CZYTA SIĘ 2 MINUTY

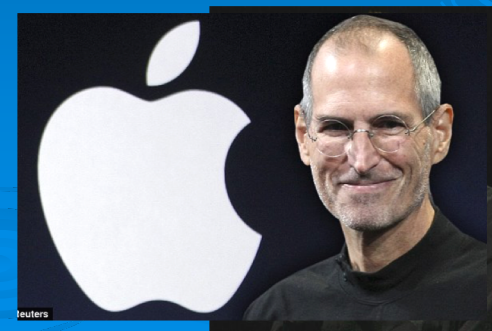
Pragniemy ciszy, szukamy jej, nużą nas hałasy. Ale też ciszy się boimy, męczy nas, nie wiemy, co z nią zrobić.

Raz w roku zamykam się na sześć dni w klasztorze kamedułów. (...) Bez Onetu i Wirtualnej Polski, bez radia i telewizji. (...)
Cisza i samotność sprzyjają mądrości.

**Sama technologia się nie liczy.
To, co jest ważne, to wiara w to,
że ludzie są dobrzy i mądrzy,
i że jeśli damy im nowoczes-
ne narzędzia, będą w stanie
z nimi czynić prawdziwe cuda.**

STEVEN PAUL JOBS (1955–2011)
– współzałożyciel, były prezes i prze-
wodniczący rady nadzorczej Apple Inc.

INTELEKT a ROZUM

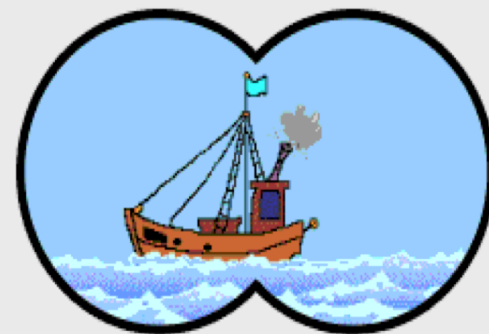
w filozofii (wg I. Kanta):

- INTELEKT (łac. *intellectus*, niem. *Verstand*) – ma charakter narzędziowy, pełni funkcje odkrywczcze – zimne, wyrachowane docieranie do prawdy
- ROZUM (łac. *ratio*, niem. *Vernunft*) – refleksja, funkcje uzasadniające, pojęcie bliskie mądrości (wartości)

ROZSĄDEK – od rozsądzać, czyli podejmować decyzje (MĄDROŚĆ – umiejętność podejmowania trafnych decyzji)

Mamy dziś coraz doskonalszych sterników świadomości i coraz mniej świadomych, ale za to coraz łatwiejszych do sterowania członków załogi – medialnej społeczności.

Na statek e-głupców ochoczo wsiadają kolejne grupy pasażerów i wspólnie dryfują w stronę nowego świata internetowej głupoty – IDIOKRACJI.

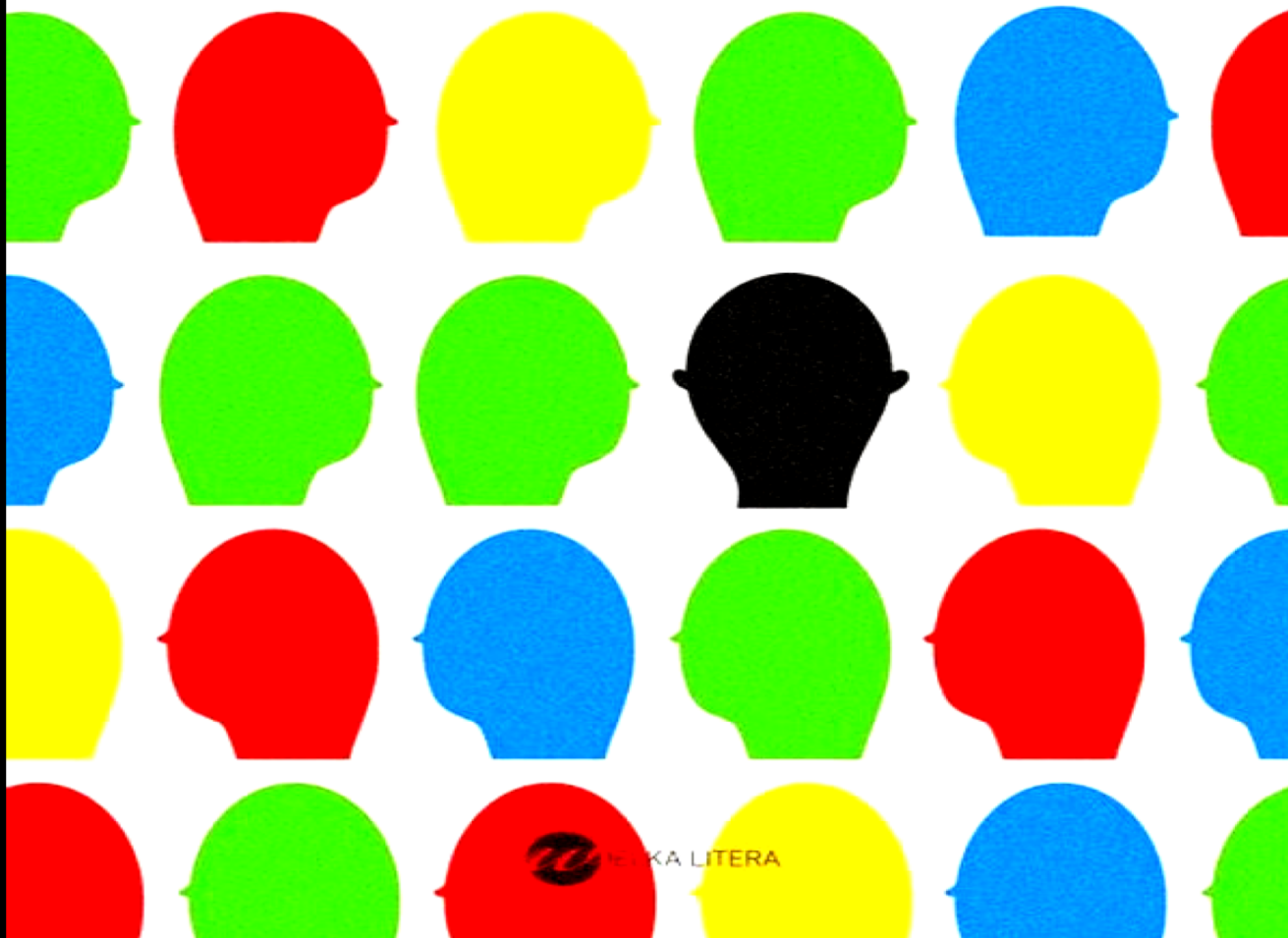
...

Thomas Erikson

...

OTOCZENI PRZEZ IDIOTÓW

Jak dogadać się z tymi, których nie sposób zrozumieć

SAPERE AUDE

– miejcie odwagę być mądrymi (łac.)

HORACY (65 r. p.n.e.–8 r. p.n.e.),
poeta rzymski, sentencja roz-
sławiona przez niem. filozofa
Immanuela KANTA (1724–1804),
stała się dewizą Oświecenia

**Dziękuję
za uwagę.**

